

Statsforvalteren i Nordland

Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje

Øvelse Nordland 2023 – Evalueringsrapport

Kommunal- og beredskapsavdelingen

Innhold

1.	Innledning	3
1.1	Gjennomføring	3
1.2	Bakgrunn og hensikt med øvelsen.....	4
1.3	Scenario	4
1.4	Deltagere	5
2.	Kommunenes læringspunkter – «Øvelse Nordland 2023»	6
2.1	Varsling	6
2.1.1	«Melding mottatt» - SMS og Epost, og mottak av spillmeldinger	6
2.1.2	CIM – krisestøtteverktøyet	7
2.2	Beredskap og krisehåndtering.....	9
2.2.1	Bevissthet rundt sammensatte trusler.....	9
2.2.2	Kommunenes kriseledelse	10
2.2.3	Samhandling og informasjonsflyt.....	11
2.2.4	Eksterne beredskapsaktører	11
2.2.5	Samarbeidskommuner	13
2.2.6	Planverk.....	14
3.0	Oppsummering av identifiserte tiltak til oppfølging V/Statsforvalteren	16
4.0	Avslutning	16

1. Innledning

I løpet av uke 4 og 5 ble den årlige krisehåndteringsøvelsen «Øvelse Nordland» gjennomført. I år øvde kommunenes kriseledelse på å håndtere sammensatte trusler og hendelser.

I forkant av øvelsen ble kommunene invitert til å delta på en kompetansetime som ble arrangert av Statsforvalteren. Hovedtematikken var sikkerhetspolitisk konflikt, der Nordland politidistrikt, Nordland Fylkeskommune og Nord universitet bidro med det faglige innholdet. Før selve gjennomføringen av øvelsen, fikk kommunene også tilsendt et øvelsesdirektiv, som ga en oversikt og en indikator på hvordan øvelsen skulle foregå.

Kommunene sto i år, som ved tidligere år, fritt til å koordinere inn eksterne beredskapsaktører som observatører/liasoner under øvelsen. Statsforvalteren ville også at kommunene skulle øve på samarbeid mellom nabokommunene, noe som ble et nytt øvelseselement i årets versjon av «Øvelse Nordland».

3

1.1 Gjennomføring

«Øvelse Nordland 2023» ble i år gjennomført som en spilløvelse etter ønske fra kommunene selv under kommunesamlingen som ble arrangert i oktober 2022. Dette er tredje gangen at Øvelse Nordland blir gjennomført som en spilløvelse.

Under selve gjennomføringen av spilløvelsen fikk både ordførere, kommunedirektører, beredskapskoordinatører og kontaktpersoner tilsendt en rekke spillmeldinger via CIM som måtte håndteres.

Spilløvelsen har fått mange gode tilbakemeldinger fra kommunene, der læringsutbytte og engasjementet har vært stort. Det ble avdekket mye som fungerte bra, men at det også er en del forbedringspunkter på hvordan en slik spilløvelse burde gjennomføres.

Dette er den åttende krisehåndteringsøvelsen som blir arrangert i regi av Statsforvalteren, hvor kommunens kriseledelse blir øvd. Følgende øvelser er blitt arrangert tidligere:

Dato	Tema	Øvingsform
2016	Voldshendelse i utdanningsinstitusjon	Diskusjonsøvelse
2017	Brann i et reaktordrevet fartøy	Spilløvelse
2018	Influensautbrudd i Norge	Diskusjonsøvelse
2019	Innbrudd av drikkevannsystemet	Diskusjonsøvelse
2020	Brann i båt/tankbil	Diskusjonsøvelse
2021	Digitalt angrep tilknyttet pandemi	Spilløvelse
2022	Bortfall av Ekom tilknyttet pandemi	Diskusjonsøvelse

1.2 Bakgrunn og hensikt med øvelsen

Bakgrunn for øvelsen er at kommunene gjennom forskrift for kommunal beredskapsplikt § 7 er pålagt å øve kommunenes overordnede beredskapsplan minimum annet hvert år. Kommunene er også innunder samme forskrift § 8 pålagt å evaluere øvelser og uønskede hendelser.

Deltagelse av denne øvelsen vil dermed oppfylle plikter og krav i forskriften.

Hensikten med øvelsen var å teste kommunenes beredskapsplaner for å øke deltakernes samordnings- og koordineringsevne til å håndtere en krevende og sammensatt krisesituasjon gjennom informasjonsflyt, tett dialog og samarbeid med interne og eksterne aktører.

4

Bakteppet for øvelsens tematikk må sees i sammenheng med den pågående sikkerhetspolitiske konflikten ute i Europa. Det har oppstått mye uforutsigbarhet og usikkerhet tilknyttet dette området, noe som absolutt gjør det relevant å trene og øve på dette feltet. Hensikten med øvelsens tematikk derimot, omhandlet i en stor grad om å bevisstgjøre og identifisere både konsekvenser, sårbarheter, tiltak, forbedringspunkter, krisestøttefunksjonen, planverk- og rolleforståelsen, ansvarsområdene, eksterne beredskapsaktører, koordinerings- og samarbeidsevnen mm, sett i sammenheng med sammensatte trusler og hendelser.

1.3 Scenario

Øvelsen ble kjørt i reell tid med reelt vær.

Nedenfor presenterer vi en kort oppsummering på scenariet og en kort beskrivelse på hva kommunens kriseledelse fikk bryne seg på under øvelsen. Innspillene ble i noen grad forsøkt designet og tilpasset hver region. En liste over innspill som ble sendt ut til Helgelandsregionen HALD finnes i vedlegg 1 som eksempel.

Scenariobeskrivelse	Kl. 09.10 tikker det inn en melding hos ordførere, kommunedirektører, beredskapskoordinatører og kontaktpersoner om at det pågår det et stort nasjonalt Cyberangrep rettet mot Norge, Sverige og Finland. Statsforvalteren melder videre om at strømforbruket i en større grad må gå gjennom lokal kraftproduksjon grunnet stans i det nasjonale transmisjonsnett (420kv), at det er sporadisk utfall av mobilnettet over hele landet, at Nets sine betalingsløsninger er nede og at Bank ID er utilgjengelig over hele landet.
Hendelsesforløp	På bakgrunn av scenariet som ble beskrevet ovenfor, ble kommunens kriseledelse utfordret på flere områder: Mediehåndtering, sabotasje på bropilarer, skader på fergetem, usikkerhet tilknyttet skade/sabotasje på annen transportinfrastruktur (eksempelvis annen veiinfrastruktur, tog og fly), rasjonering og sonevis utkobling av strøm, spørsmålstrykk fra lokalbefolkning, konspirasjonsteorier og hatefulle ytringer, usikkerhet tilknyttet videre eskalering av situasjonen, samt EKOM-håndtering.

1.4 Deltagere

Dato (kl.09.00 – 13.00)	25.01.2023	26.01.2023	27.01.2023	31.01.2023	01.02.2023	03.02.2023
Samarbeids- kommuner	HALD- kommuner: <ul style="list-style-type: none"> Alstahaug Dønna Herøy Leirfjord 	Ofof- kommuner: <ul style="list-style-type: none"> Evenes Gratangen Lødingen Narvik 	Helgelands- kommuner: <ul style="list-style-type: none"> Lurøy Rødøy Nesna Rana Træna 	Lofot- kommuner: <ul style="list-style-type: none"> Flakstad Moskenes Røst Vestvågøy Vågan Værøy 	Helgelands- kommuner: <ul style="list-style-type: none"> Grane Hattfjelldal Hemnes Vefsn 	Vesteråls- kommuner: <ul style="list-style-type: none"> Andøy Hadsel Sortland Øksnes Bø
		Salten- kommuner: <ul style="list-style-type: none"> Beiarn Fauske Gildeskål Hamarøy Saltdal Steigen Sørfold 		Helgelands- kommuner: <ul style="list-style-type: none"> Bindal Brønnøy Sømna Vega Vevelstad 		Salten- kommuner: <ul style="list-style-type: none"> Bodø Meløy

5

Hele 42 kommuner deltok på «Øvelse Nordland 2023», hvorav 41 kommuner var fra Nordland og 1 kommune var fra Troms- og Finnmark (Gratangen). Dette er første gang alle kommunene i Nordland, pluss en kommune fra et annet fylke, deltar. Med dette ble det satt en ny deltagerrekord.

2. Kommunenes læringspunkter – «Øvelse Nordland 2023»

I de etterfulgte underoverskriftene, vil vi betrakte flest mulig læringspunkter som framkom i kommunenes egne interne evalueringsrapporter. Ettersom at evalueringsrapportene er en viktig arena for erfaringsdeling, vil vi både betrakte fellesnevnerne, men også enkelte læringspunkter som samarbeidskommunene gjorde seg. Hensikten ved å ta med flest mulig læringspunkter inn i den overordnede evalueringen, er at dette kan bidra til nyttige diskusjoner, refleksjoner og vurderinger til det helhetlige og systematiske samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet. Statsforvalteren vil også komme med litt egne betraktninger og refleksjoner rundt læringspunktene. De etterfulgte underoverskriftene knyttes opp til læringspunkter sett i sammenheng med øvingsmålene som ble beskrevet i øvelsesdirektivet. Samtidig, vil vi komme med egne identifiserte tiltak til oppfølging.

6

2.1 Varsling

2.1.1 «Melding mottatt» - SMS og Epost, og mottak av spillmeldinger

Det å kvittere ut en melding via epost er en effektiv måte å kvalitetssikre om at meldingen har nådd frem til mottaker. Nedenfor er det produsert en grov hurtiganalyse på hvor mange som kvitterte ut «mottatt melding». Tallene er hentet fra CIM, der vi har fjernet egne interne epostadresser i utregningen. Eposten ble sendt til ordfører, kommunedirektør og beredskapskoordinator, samt andre kontaktpersoner som ble oppgitt under øvelsen:

Samarbeidskommuner	Totalt antall mottakere	Respondert	Ikke respondert	Dato
HALD-kommunene (Alstahaug, Dønna, Herøy og Leirfjord)	11 (100 %)	7 (64 %)	4 (36 %)	25.jan.23
Ofoten (Evenes, Gratangen, Lødingen og Narvik)	11 (100 %)	7 (64 %)	4 (36 %)	26.jan.23
Salten (Beiarn, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Saltdal, Steigen og Sørfold)	22 (100 %)	16 (73 %)	6 (27 %)	26.jan.23
Helgeland (Lurøy, Rødøy, Nesna, Rana og Træna)	15 (100 %)	6 (40 %)	9 (60 %)	27.jan.23
Lofoten (Flakstad, Moskenes, Røst, Vestvågøy, Vågan og Værøy)	18 (100 %)	13 (72 %)	5 (28 %)	31.jan.23
Helgeland (Bindal, Brønnøy, Sømna, Vega og Vevelstad)	15 (100 %)	12 (80 %)	3 (20 %)	31.jan.23
Helgeland (Grane, Hattfjellidal, Hemnes og Vefsn)	11 (100 %)	9 (82 %)	2 (18 %)	01.feb.23
Vesterålen (Andøy, Hadsel, Sortland, Øksnes og Bø)	15 (100 %)	12 (80 %)	3 (20 %)	03.feb.23
Salten (Bodø og Meløy)	6 (100 %)	6 (100 %)	0 (0 %)	03.feb.23
Total sum:	124 (100 %)	88 (71 %)	36 (29 %)	03.feb.23

Analysen viser at 88 % av de som fikk tilsendt første spillmeldingen, kvitterte ut med «mottatt melding». 36 % kvitterte ikke ut. Det kan være verdt å nevne at i alle fall en person fra 39 kommuner kvitterte ut den første spillmeldingen. I tre av kommunene hadde ingen mottakere kvitert ut meldingen. Grunnen til at enkelte ikke kvitterte ut, kan ha en av følgende årsaksforklaringer:

1. Den første årsaken var at den første spillmeldingen ikke gikk gjennom hos enkelte mottakere.
2. Den andre årsaken var at det tok gjerne flere minutter før første spillmelding gikk gjennom hos enkelte mottakere.

3. En tredje årsak kan være at epost-systemet har filtrert ut spillmeldingen til søppelpost, noe som gjorde at spillmeldingen ikke ble observert. Dette har ikke blitt bekreftet eller avkreftet, men dette er noe som har vært en utfordring ved tidligere øvelser.
4. En fjerde årsak kan være at mottakere rett og slett ikke hadde fått med seg at de skulle kvittere ut.

Etter at den første spillmeldingen ble sendt ut, var det flere kommuner som opplevde at spillmeldingene som ble tilsendt underveis heller ikke nådde helt frem til enkelte medlemmer av kriseledelsen. Mye av dette må ses i sammenheng med årsaksforklaringene som ble nevnt ovenfor.

Betraktninger fra Statsforvalteren:

Statsforvalteren forsøkte å sende spillmeldingene på nytt til de aktuelle mottakerne som ikke mottok meldingene. Vi dobbeltsjekket også om alle kontaktpersoner (ordførere, kommunedirektører, beredskapskoordinatorene, stedfortredere og eventuelt andre kontaktpersoner) hadde blitt lagt inn i distribusjonslisten. Selv om det ble noen utfordringer tilknyttet oversendelse av enkelte spillmeldinger, løste kommunens kriseledelse dette på en veldig god måte. Enten ved at spillmeldingene ble videresendt internt eller at spillmeldingene ble delt på storskjerm. Totalt sett var kommunene flinke med å kvittere ut, samt løsningsorienterte dersom spillmeldingene ikke gikk igjennom.

Identifiserte tiltak som skal følges opp av Statsforvalteren:

Det oppleves en del svakheter i CIM når det gjelder utsendelse og mottagelse av meldinger. Statsforvalteren vil følge dette opp ved å varsle produsenten, og at dette bør utbedres dersom krisestøtteverktøyet skal være hensiktsmessig.

2.1.2 CIM – krisestøtteverktøyet

CIM er et krisestøtteverktøy som kan bistå ved en uønsket hendelse eller situasjon. Ved å benytte seg av CIM, kan man blant annet:

1. Opprette, etablere og tilrettelegge brukere, kontakter, ressurser og distribusjonslister
2. Strukturere og systematisere diverse planverk, tiltak og filer
3. Varsle, innkalle og mobilisere relevante beredskapsaktører, loggføre, samt rapportere til både interne og eksterne aktører.

En fellesnevner som går igjen i kriseledelsens evalueringsrapporter, er at CIM blir alt for lite aktivt brukt og benyttet sett i lys av de daglige arbeidsoppgavene. Dette fører til at flertallet hos kommunenes kriseledelse besitter lite kjennskap, kunnskap og kompetanse til funksjonalitetene og generell bruk av CIM-systemet. På bakgrunn av dette er det flere kommuner som vil ha en bedre opplæring internt for å få et kunnskapsløft innen dette systemet.

Det ble avdekket flere læringsmomenter fra kommunens kriseledelse når det gjelder CIM-verktøyet:

- Flere av kommunene avdekket at flere må begynne å benytte seg av CIM, der man eksempelvis mer aktivt bruker systemet utenfor kriser, hendelser og øvelser
- Flere av kommunene avdekket at det bør arrangeres kompetanseheving og opplæring i CIM
- Enkelte kommuner avdekket at det burde blitt arrangert månedlige øvelser i CIM internt, der man kan få terpet på både meldings- og oppgavefunksjonaliteten.
- Enkelte kommuner avdekket at de administrative kunnskapene i CIM bør økes.
- Flere av kommunene avdekket at man burde lage en bedre struktur og system når det gjelder loggføringer, planverk og tiltakskort slik at tilgjengeligheten blir lettere.

Betraktninger fra Statsforvalteren:

Fra Statsforvalterens side virket det som om at kommunenes kriseledelse løste CIM-utfordringen på en tilstrekkelig måte til tross for kommunene påpeker at CIM-kompetansen bør økes internt. Statsforvalteren har en stor forståelse for at dersom en kommune har store utskiftninger av ansatte, kan viktig kunnskap og kompetanse raskt forsvinne ut av organisasjonen. Til ettertanke kan det være verdt å reflektere over at de som besitter erfaring, ferdigheter og kunnskap i CIM er viktige aktører når det gjelder overføring av denne kompetansen. Med denne kompetansen og erfaringen, kan det være hensiktsmessig å utvikle egne interne opplæringsrutiner på hvordan man kan benytte seg av CIM. Interne opplæringsrutiner kan gi et godt utgangspunkt for både trening, oppfriskninger, terping og øvelser. På denne måten vil kompetanseoverføringen og kompetanseløftet være mer systembasert kontra personbasert. Sett i et lengere perspektiv kan dette ha en større nytteverdi, og man kan sikre at opplæringen blir ivaretatt på en tilstrekkelig måte.

Identifiserte tiltak som skal følges opp av Statsforvalteren:

Flere kommuner ønsker en bedre opplæring i CIM. Dette har medført til flere forespørsler om Statsforvalteren kan bidra på dette feltet. Dersom flere kommuner går sammen regionsvis (eksempelvis Vesterålen, Lofoten eller Salten) kan Statsforvalteren være behjelpelige med å arrangere et administrator-kurs i CIM der vi inviterer inn DSB som kursholdere.

2.2 Beredskap og krisehåndtering

2.2.1 Bevissthet rundt sammensatte trusler

En viktig målsetning gjennom øvelsen var å øke kriseledelsen sin bevissthet omkring hvilke konsekvenser bortfall og svikt i kritisk infrastruktur og funksjoner kan ha for kommunene. Kommunens kriseledelse har øvd på svikt i kritisk infrastruktur ved tidligere anledninger, men ble oppfattet som noe annerledes denne gangen ettersom flere kritiske infrastrukturer og samfunnsfunksjoner ble påvirket samtidig og i kortere intervaller. Dette gjorde krisehåndteringen mer kompleks og omfattende med tanke på problemstillinger og utfordringer. En fellesnevner som gikk igjen i kommunenes evalueringsrapporter er at bevissthet rundt sammensatte trusler og hendelser økte både i forberedelsesfasen til øvelsen og under gjennomføringen av spilløvelsen.

Det ble avdekket noen læringspunkter i denne sammenhengen:

- Flere av kommunene uttrykte at denne øvelsen bidro til gode diskusjoner og refleksjoner både med interne og eksterne beredskapsaktører. Diskusjonene og refleksjonene baserte seg på både konsekvenser, tiltak, samarbeid, relevante beredskapsaktører, effektivisering, kontinuitet og utbedringer tilknyttet krisehåndtering av sammensatte trusler og hendelser.
- Flere av kommunene uttrykte at kompetansetimen som ble arrangert i forkant av øvelsen bidro med å øke forståelse og kunnskap om sammensatte trusler og hendelser før selve krisehåndteringsøvelsen.
- Flere av kommunene uttrykte også økt bevissthet knyttet til viktigheten av tidsriktig informasjonsformidling til befolkningen og pressen under slike typer uønsket hendelser.

Betraktninger fra Statsforvalteren:

Bevissthet omkring sammensatte trusler og hendelser har på en generell basis blitt løftet betraktelig opp den siste tiden. Statsforvalteren vurderte tematikken som høyst relevant å øve på ettersom at det har blitt lagt større fokus på dette grunnet den sikkerhetspolitiske konflikten som pågår i Europa. Statsforvalteren oppfatter at kommunenes kriseledelse har fått en økt felles forståelse og bevissthet rundt dette gjennom kompetanseløftet, forberedelsene og øvelsen.

Identifiserte tiltak som skal følges opp av Statsforvalteren:

Statsforvalteren opplever at kompetansetimen som arrangeres i forkant av slike øvelser, bidrar med å øke bevissthet omkring tematikken betraktelig. Dette skaper igjen gode refleksjoner og diskusjoner internt i forberedelsesfasen. Statsforvalteren har et ønske om å fortsette med dette, ettersom at vi ser at kommunene har stor nytte av dette.

2.2.2 Kommunenes kriseledelse

Et annet mål for øvelsen var å øke bevissthet på hvilke ansvarsområder og roller medlemmer i kriseledelsen har angående sammensatte trusler og hendelser. En fellesnevner som gikk igjen i kommunenes evalueringsrapporter var at de fleste allerede hadde en god bevissthet omkring egne og andre sine ansvarsområder og roller i krisehåndteringsfasen, men at det alltid er et forbedringspotensial på dette området. Øvelsen bidro blant annet å bevisstgjøre enda mer om dette.

10

Det kom det fram flere læringspunkter når det gjaldt bevissthet rundt egne og andres ansvarsområder og roller:

- Flere av kommunene uttrykte et behov for en bedre klargjøring av ansvarsområder og roller internt i kriseledelsen, og at dette må tydeliggjøres mer i planverket
- Flere av kommunene avdekket at sammensatte trusler er nye momenter som ikke blir ivaretatt godt nok i planverket tilknyttet ansvarsområder og roller.
- Flere av kommunene avdekket viktigheten av proaktiviteten når det gjelder nytilsattes bevissthet rundt egne og andres ansvarsområder og roller i slike typer hendelser og trusler.
- Enkelte kommuner uttrykte at jo mindre organisasjonen blir, desto mer avhengig blir man av enkeltpersoner og fagkompetanse. Dette kan fort bli tidskrevende med tanke på det å få oversikt dersom fagpersoner ikke er til stede.
- Enkelte kommuner uttrykte at man burde tatt i bruk tiltakskortene hyppigere og mer aktivt for å bli tryggere på egne og andres roller og ansvar.
- Flere av kommunene uttrykte at det burde være en bedre redundans/opplæring mellom/av ulike roller og ansvarsområder, eksempelvis loggfører, stedfortredere o.l.

Betraktninger fra Statsforvalteren:

Etter vår oppfatning virket det som om kommunene har en overordnet og tilstrekkelig oversikt over egne og andres interne roller og ansvarsområder. Dersom man er ny i organisasjonen vil det være naturlig at ansvars- og rolleintegrering vil ta noe tid. Likevel er kommunene bevisste rundt det, og flere påpeker at det er nødvendig med opplæring, trening, terping o.l., blant nytilsatte. Dette for å øke rolleklarhet og ansvarsforståelse. Flere kommuner påpekte også at denne øvelsen bidro med å øke bevisstheten rundt egne og andres roller og ansvar enda mer. Statsforvalteren vurderer bevissthet omkring roller og ansvar internt i kriseledelsen som tilstrekkelig, men at det tilligger et forbedringspotensial.

2.2.3 Samhandling og informasjonsflyt

I forlengelse av kriseledelsens bevissthet rundt ansvarsområder og roller internt, ble det tilføyd en målsetning om å øke kriseledelsens samarbeidsevne gjennom kommunikasjon og dialog, og om den interne samhandlingen og informasjonsflyten var tilstrekkelig. En fellesnevner som går igjen i kommunenes evalueringsrapporter var at kriseledelsen hadde en god informasjonsflyt og samhandling gjennom hele øvelsen, til tross for at enkelte kommuner har flere nye medlemmer i kriseledelsen. I tillegg ble det nevnt at mange så nytteverdien med det å jobbe sammen internt, og at kriseledelsen i sin helhet besitter en god lokal kunnskap.

Generelt sett var den interne samhandling og informasjonsflyten i kommunene god. Det var et par læringspunkter som kom fram i kommunenes egne evalueringsrapporter når det gjaldt samhandling og informasjonsflyt internt:

- Flere av kommunene avdekket at statusmøter underveis er ideelt for å oppdatere hverandre, utveksle informasjon og gi innspill. Dette er viktig med tanke på det å skape en felles forståelse av informasjonen som er blitt mottatt, men også en felles forståelse over situasjonen man står i. I tillegg er det viktig at statusmøtene er korte og konsise.
- Enkelte kommuner avdekket at korte kommandolinjer og god oversikt over egen organisasjonen og interne aktører er helt essensielt for en god samhandling og informasjonsflyt.

Betraktninger fra Statsforvalteren:

Etter vår oppfatning, virket det som at kommunene hadde en god samarbeidsevne basert på den interne samhandlingen og informasjonsflyten.

2.2.4 Eksterne beredskapsaktører

I år, som ved tidligere øvelser, sto kommunenes kriseledelse fritt til å invitere inn eksterne beredskapsaktører dersom de anså dette som hensiktsmessig under øvelsen. Ettersom årets tematikk dreide seg om sammensatte trusler og hendelser, ville det ha en stor nytteverdi å invitere inn enten en eller flere eksterne beredskapsaktører. I denne sammenheng, var det flere eksterne beredskapsaktører som ble invitert inn i øvelsen, hvor hensikten var at de skulle fungere som observatører/liaisoner i øvelsen. Blant annet ble politiet, HV, sivilforsvaret, røde kors, og brann og redning sentrale liaisoner representert inn mot kommunenes kriseledelse. I tillegg ble aktører som Nav, kraftselskaper, IKT og havnevirksomheter trukket inn i øvelsen hos enkelte kommuner. Kommunens kriseledelse fikk stort utbytte av å invitere inn og samarbeide med disse aktørene, hvor de fikk gode innspill og diskusjoner.

Det å øke kjennskap til hvilke eksterne beredskapsaktører som er aktuelle og relevante for denne type krisehåndtering ble dermed en viktig måloppnåelse under øvelsen. Kommunenes evalueringsrapporter viser at enkelte kommuner hadde en god oversikt og kjennskap, mens andre kommuner hadde noe mindre oversikt og kjennskap. Det ble derimot nevnt at øvelsen

bidro til å øke bevisstheten tilknyttet dette, samtidig som at det ga en viktig påminnelse om hvem som kan bistå under slike uønskede hendelser.

Det kom fram flere læringspunkter når det gjaldt bevissthet omkring hvilke eksterne aktører som kan bistå under sammensatte trusler og hendelser:

- Enkelte kommuner avdekket at man bør utvikle kunnskap sett i sammenheng på hvordan man kan kontakte de ulike instansene for å be om bistand.
- Flere av kommunene uttrykte et behov for å tydeliggjøre hvilke samarbeidsavtaler man har med andre aktører. I tillegg er det flere eksterne beredskapsaktører kommunene burde være samkjørte og i dialog med hyppigere. Eksempelvis: Kraftleverandører, lokale leverandører av drivstoff, lokale butikker, hotellvirksomheter, Nordland Fylkeskommune, andre kommuner og media.
- Flere av kommunene avdekket at slike typer hendelser krever et stort koordineringsbehov mot eksterne aktører, private aktører, myndigheter og andre kommuner.
- Enkelte kommuner avdekket at det bør etableres et kommunalt beredskapsråd hvor man bør kartlegge ulike lokale eksterne aktører som kan bistå under ulike typer kriser.
- Flere av kommunene avdekket at det burde være bedre kommunikasjon, og et større fokus på samhandling med eksterne aktører.
- Flere av kommunene avdekket at det bør arrangeres flere samarbeidsøvelser i en større skala mellom kommuner og eksterne beredskapsaktører.

Betraktninger fra Statsforvalteren:

Til tross for noe nivåforskjell blant kommunene på bevissthet rundt eksterne aktører virket det som at kommunens kriseledelse hadde gode refleksjoner og diskusjoner angående hvem som kan bistå under sammensatte trusler og hendelser. I tillegg kom det fram mange gode læringsmomenter kommunene kan ta med seg videre inn i det helhetlige og systematiske samfunnsikkerhets- og beredskapsarbeidet.

Identifiserte tiltak som skal følges opp av Statsforvalteren:

Statsforvalteren har et ønske om å innhente eksterne regionale beredskapsaktører ved fremtidige øvelser. Både for planleggingsfasen sin del, men også for å forsøke å få øvelsene enda mer realistiske. I år var vi litt sent ute med å innhente disse eksterne beredskapsaktørene, slik at tiden ble litt knapp. Statsforvalteren vil forsøke å følge dette opp ved neste års øvelse.

2.2.5 Samarbeidskommuner

Øvelsen i år ble litt annerledes med tanke på at vi oppfordret kommunene til å samarbeide regionalt. Det nye øvingsmomentet førte til blandede tilbakemeldinger. Noen hadde stor nytte av dette momentet, mens andre oppfattet ikke at øvelsen var lagt opp for et samarbeid mellom kommuner. Fellesnevneren som går igjen i evalueringsrapporten er at det var en større forventning til at innspillene omhandlet samhandling mellom kommunene.

Samarbeid er et viktig element i en reell hendelse. For kommunene sin del blir det naturlig å dra inn eksterne og lokale beredskapsaktører ved hendelser som har større samarbeidsbehov. I lys av samarbeid med nabokommuner har Statsforvalteren forsøkt å samle noen erfaringer og læringspunkter tilknyttet hvordan kommunene løste samarbeidsmomentet med andre kommuner i øvelsen:

- Enkelte kommuner arrangerte felles statusmøter med hverandre under selve øvelsen. I statusmøtene ble det avdekket om det var noe behov for bistand hos hverandre. Dialogen mellom kommunene kunne med fordel samkjøres bedre hvor man i en større grad kan lære/erfare om felles utfordringer og løsninger.
- Enkelte kommuner oppnevnte kontaktpersoner som skulle fungere som et bindeledd mellom samarbeidskommunene, hvor hensikten var å holde dialog og oppdateringer med hverandre. Her ble Teams brukt som kommunikasjonskanal.
- Enkelte kommuner avdekket at det er viktig å definere hva som er hensikten med fellesmøtene mellom nabokommunene og hvilke funksjoner som skal møtes.
- Enkelte kommuner avdekket at en mer felles IT-drift mellom kommunene kan føre til bedre varslings- og monitoreringssystemer av cyber-angrep.
- Enkelte kommuner avdekket at ordførere burde ha et treffpunkt for å samordne informasjon mellom de kommunene som samarbeider under kriser.
- Enkelte kommuner uttrykte et ønske om flere fremtidige samvirkeøvelser mellom nabokommuner og eksterne beredskapsaktører.
- Flere av kommunene hadde generelt en positiv opplevelse både når det gjaldt håndtering av hendelsene og læring av hverandre.
- Enkelte kommuner uttrykte at noen kommuner er mer avhengig av hverandre under potensielle uønskede hendelser.
- Enkelte kommuner avdekket at nabokommuner burde formalisere og øve mer på å kommunisere med hverandre, og at regionområdet bør være en arena for samkjøring av kommunikasjon mellom kommunene. Øvelsen bidro blant annet med å etablere bedre kontakt med nabokommunene, noe som igjen førte til en oppdatering i kontaktinformasjon hos kommunenes beredskapsplaner.
- Flere av kommunene avdekket at et slikt scenario krever et stort koordineringsbehov, og et godt samarbeid med både myndigheter og andre kommuner. Scenariet førte med seg ny og nyttig kunnskap.

Betraktninger fra Statsforvalteren:

Ettersom samarbeid mellom nabokommuner er et nytt moment i «Øvelse Nordland», faller det naturlig at det framkommer en del nye læringspunkter. Hensikten bak momentet er et ønske om å styrke dialog og kommunikasjon mellom kommuner når det gjelder det helhetlige og systematiske samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet. Statsforvalteren mener dette har en stor betydning når det gjelder håndtering av større og langvarig kriser, og at vi må være proaktive på dette området når det gjelder samarbeid og samvirke. Vi hadde også et ønske om at kommunene skulle spille hverandre gode under øvelsen, både når det gjaldt innspill og horisontal informasjonsflyt. Vi oppfattet at samarbeidskommunene løste dette momentet på en god måte. Kommunene var i en stor grad løsningsorienterte, og fikk skrevet ned mange læringspunkter.

Identifiserte tiltak som skal følges opp av Statsforvalteren:

Fra Statsforvalteren sin side tilligger det et forbedringspotensial når det gjelder samarbeidsmomentet mellom kommunene i både hendelsesscenariet og spillmeldingene som blir sendt ut. Statsforvalteren vil følge dette opp ved neste øvelse. Et forslag kan være å få inn innspill fra kommunene selv. Dette kan være hensiktsmessig for å oppfylle øvingsmålet på en bedre måte.

2.2.6 Planverk

Å få øvd beredskapsplanen er en viktig målsetning for øvelsen. Dette er et av de viktigste dokumentet kommunene har tilgjengelig ved krisehåndtering.

Generelt kan man si at utarbeidelsen og utviklingen av en beredskapsplan er en tidkrevende og kontinuerlig arbeidsprosess. En beredskapsplan skal gjerne komprimeres til et lettleselig, generisk, kortfattet og forståelig dokument på bakgrunn av, til tider, mye og omfattende informasjon. Beredskapsplanen skal være et nyttig verktøy, som blant annet skal fortelle hvem som skal gjøre hva og når, hvordan man skal opptre og håndtere en gitt situasjon, hvem varsler hvem om hva, samt avdekke hvilke ressurser og utstyr som må være til stede i krisehåndteringen. Beredskapen må i mange tilfeller dimensjoneres, hvor man for eksempel må sette et minstekrav til ressurser og utstyr.

Øvelser vil være en viktig forutsetning for at beredskapsplaner skal ha noe hensikt og betydning. Spesielt er det viktig at de aktørene som skal håndtere en uønsket hendelse setter seg inn i og gjør seg kjent med dette planverket. Øvelser (og dessverre i noen tilfeller reelle hendelser), vil være gode virkemidler for å bevisstgjøre seg av handlings- og beslutningstiltakene. Dette kan igjen bidra til å redusere usikkerhet, og øke trygghet og kompetanseevnen. Øvelser kan også bidra til å avdekke feil, mangler, avvik og forbedringspunkter i det eksisterende planverket.

Det som gikk igjen blant evalueringsrapportene til kommunens kriseledelse var at beredskapsplanene på en generell basis bør oppdateres og revideres. Her kom det fram en del nyttige læringspunkter:

- Enkelte kommuner avdekket at det mangler tiltakskort tilknyttet hendelsesscenarioene, mens andre bør ha en mer systematisk gjennomgang av tiltakskortene sine. (Dette gjelder hendelsesscenarioer som sabotasje, bortfall av strøm, Ekom-bortfall, digital sikkerhet,

større skader på infrastruktur, evakuerings- og pårørendesenter (EPS), forsyning av dagligvarer, medisiner og drivstoff).

- Enkelte kommuner avdekket at beredskapsplanene i enhetene bør henge sammen med den overordnede beredskapsplanen.
- Flere av kommunene avdekket at beredskapsplaner i en større grad bør inneholde planer for informasjon, krisekommunikasjon, kontaktpunkter og varslingslister.
- Enkelte kommuner avdekket at beredskapsplanen må tydeliggjøre rutiner enda mer.
- Enkelte kommuner avdekket at det burde etableres en oppsatt mal for pressemelding.
- Enkelte kommuner avdekket at beredskapsplanen og tiltakskort burde være i papirutgave (plakaten på veggen – prinsippet)
- Enkelte kommuner avdekket at det burde opprettes en beredskaps-pc som ikke er knyttet til server og nett som kan benyttes.

Betraktninger fra Statsforvalteren:

En diskusjon som ble tatt opp i etterkant av øvelsen, var at det er viktig at kriseledelsen tar eierskap til de beredskapsplanene som blir utarbeidet og etablert i egne virksomheter. At hele kriseledelsen deltar i arbeidsprosessen, vil føre til en økt kjennskap til eget planverk. Det er forståelig at i enkelte tilfeller vil innhenting av eksterne konsulenter være en løsning som sparer mye tid, krefter, kapasitet og ressurser for kommunene. Dessverre kan dette føre til utfordringer angående bevissthet og forståelse omkring egne tiltak og handlingsområder. Fra vårt ståsted virker det som at kriseledelsen avdekket og oppdaget mange forbedringspunkter på dette området, noe som absolutt kan overføres til det helhetlige og systematiske samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet.

Identifiserte tiltak som skal følges opp av Statsforvalteren:

Statsforvalteren har et ønske om at flest mulig aktører innenfor kommunenes kriseledelse aktivt deltar i utviklingen og utarbeidelsen av den interne beredskapsplanen. Statsforvalteren kan følge dette opp ved å fortsette med å arrangere slike typer spilløvelser. Spilløvelsen skapte et stort engasjement. Dette gir et godt utgangspunkt for det helhetlige og systematiske samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet. Spilløvelser er også en nyttig arena for innspill fra flere perspektiver. Dette vil dermed være et nyttig verktøy for oppdatering og revidering av beredskapsplanverket. Kriseledelsen vil med dette samlet sett ha vært aktivt deltagende i dette. Etter øvelsene er det derimot viktig med kontinuitet av dette engasjementet.

3.0 Oppsummering av identifiserte tiltak som skal følges opp av Statsforvalteren

Identifiserte tiltak som skal følges opp av Statsforvalteren

1. Varsle produsenten om svakheter ved mottagelse og utsendelse av meldinger via CIM
2. Bistå kommunene med CIM-opplæring dersom flere kommuner slår seg sammen regionvis
3. Fortsette med å arrangere en kompetansetime i forkant av «Øvelse Nordland»
4. Forsøke å invitere inn andre beredskapsaktører i øvelsesplanleggingen og til å delta i øvelsen ved neste års «Øvelse Nordland»
5. Få innspill fra kommunene om samarbeidsmomenter ved neste års øvelse
6. Fortsette med å planlegge slike typer spilløvelser for å skape mer engasjement omkring det helhetlige og systematiske beredskapsarbeidet.

16

4.0 Avslutning

Øvelsen bidro med å avdekke en rekke læringspunkter blant kommunene. I den sammenheng kan det være verdt å nevne at dersom man skal ha fullt utbytte av lærings- og forbedringspunktene som kommer fram i kommunenes egne evalueringsrapporter, er det viktig at dette følges opp videre internt. Statsforvalteren ser at kommunene har jobbet godt under øvelsen, samt gjort seg veldig gode og nyttige erfaringer.

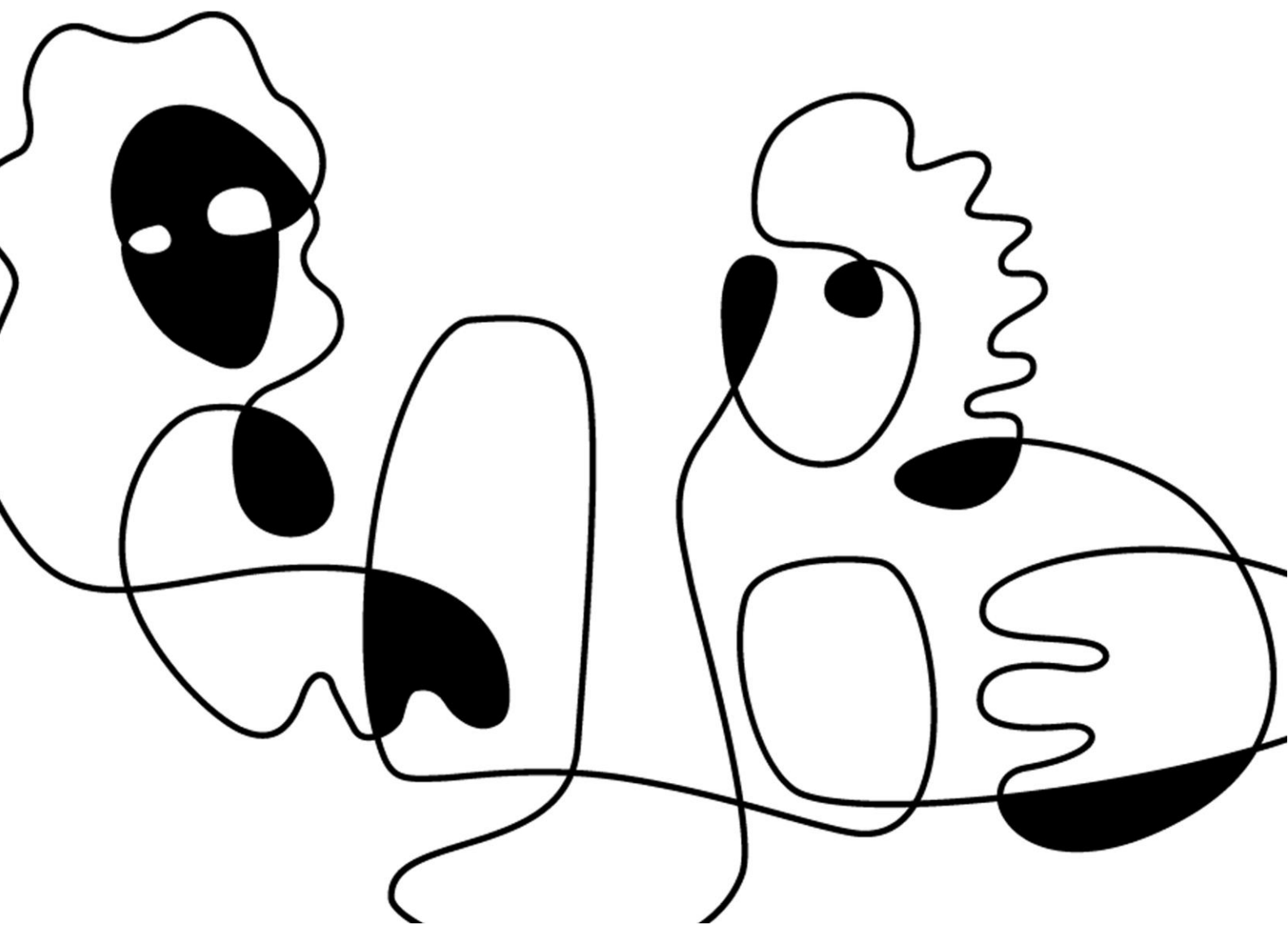
I tillegg til læringspunktene ble det også identifisert mange nye tiltak og forbedringer av allerede eksisterende planverk. Dette er veldig hensiktsmessig med tanke på oppdatering av beredskapsplanverket.

Når det gjelder planleggingen av øvelsen, har dette vært veldig givende og lærerikt. Statsforvalteren har i år forsøkt å tilpasse øvelsen mer til de kommunene som skulle øve sammen, slik at dette traff området/regionen i en større grad. På en annen side, vil det alltid være utfordrende å generere spillmeldinger som treffer alle 100 %.

Til tross for et forbedringspotensial i planleggingen av spilløvelsen, sitter Statsforvalteren igjen med et inntrykk av at kommunene opplevde øvelsen som nyttig og hensiktsmessig. Spilløvelsen ble godt tatt imot blant kommunene, og øvingsutbyttet har vært tilfredsstillende. Statsforvalteren er veldig fornøyd med at 42 kommuner tok seg tiden og anledningen til å delta på «Øvelse Nordland 2023». Statsforvalteren vil med dette takke for deltagelsen, og ønsker samtlige kommuner velkommen tilbake til «Øvelse Nordland 2024». Vel øvd!

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

Fridtjof Nansens vei 11, Pb 1405, 8002 Bodø || sfnopost@statsforvalteren.no || www.statsforvalteren.no/nordland

Vedlegg 1: Spillmeldinger – HALD

Innspill nr.: 1	Navn på meldingen: Øvelse start														
	Til: Alle kommunene	Fra: SFNO	Kl. 09.00												
Format:															
Innhold:	<p>Øvelse – øvelse – øvelse</p> <h3>ØVELSEN BEGYNNER NÅ</h3> <p>Følgende melding ble sendt ut i øvingsdirektivet, datert tirsdag 10.01.2023:</p> <p>«Krigen i Ukraina har skapt en stadig voksende spenning mellom NATO og Russland. De siste månedene har vi i Europa sett en eskalering i cyberangrep rettet mot kritisk infrastruktur. Det er også avdekket skader på kritisk infrastruktur tilknyttet energisektoren og transportsektoren som bærer preg av forsøk på sabotasje.</p> <p>Med Norge sin strategiske plassering mener sentrale myndigheter at det er en forhøyet sannsynlighet for at også vi vil oppleve denne type angrep i Norge. Etterretning tyder på at det kan være planlagt hybride angrep mot Norge, Sverige og Finland i månedsskiftet januar/februar.»</p> <p>Neste spillmelding vil bli sendt ut kl. 0910 fra samme epostadresse: Epost Det er også denne adressen som skal brukes til evt. spørsmål, innsending av rapport osv. Dersom dette ikke er tilstrekkelig er følgende kontaktpersoner for øvelsen i prioritert rekkefølge:</p> <table border="1"><tr><td>Sindre Olufsen Midtbø</td><td>Øvingsleder</td><td>Epost</td><td>Telefonnummer</td></tr><tr><td>Asgeir Jordbru</td><td>Fylkesberedskapssjef</td><td>Epost</td><td>Telefonnummer</td></tr><tr><td>Erlann Mortensen</td><td>Seniorrådgiver</td><td>Epost</td><td>Telefonnummer</td></tr></table> <p>Husk at alle meldinger per epost eller telefon skal starte med Øvelse-Øvelse-Øvelse. For å gjennomføre en øvelse som dette er det nødt til å bli gjort noen forenklinger fra Statsforvalteren sin side.</p> <ul style="list-style-type: none">- En del av de meldingene dere kommer til å få ville i en reel situasjon ha vært meldt i nasjonale media først. Vi spiller uten mediespill slik at den dimensjonen er tatt bort.- Det enkleste i en øvelse er å finne feil i scenarioet. Vi har forsøkt å gjøre øvelsen så lokal som mulig, men det er krevende å ha oppdatert lokalkunnskap om alle 41 kommunene i Nordland til enhver tid. Det betyr at det kan være innspill som gjelder for eksempel bedrifter eller infrastruktur som inneholder feil fordi det har skjedd endringer som vi ikke er klar over. Da oppfordrer vi til å overse dette og spille med. Så tar vi gjerne imot innspill etter øvelsen om det er samfunnsendringer vi ikke har fått med oss.- Øvelsen spilles i reell tid med reelt vær. <p>Da er det bare å fylle kaffekoppen og vi ønsker alle deltagerne lykke til.</p>			Sindre Olufsen Midtbø	Øvingsleder	Epost	Telefonnummer	Asgeir Jordbru	Fylkesberedskapssjef	Epost	Telefonnummer	Erlann Mortensen	Seniorrådgiver	Epost	Telefonnummer
Sindre Olufsen Midtbø	Øvingsleder	Epost	Telefonnummer												
Asgeir Jordbru	Fylkesberedskapssjef	Epost	Telefonnummer												
Erlann Mortensen	Seniorrådgiver	Epost	Telefonnummer												

Innspill nr.: 2	Navn på meldingen: Norge rammet av et stort Cyberangrep		
	Til: Alle kommunene	Fra: SFNO	Kl. 09.10
Format:			
Innhold:	<p>Øvelse – øvelse – øvelse</p> <p>Statsforvalteren er varslet av nasjonale myndigheter om at det pågår et omfattende Cyberangrep mot Norge, Sverige og Finland. Det er uklart hvem som står bak angrepet. De første indikasjonene på at systemer begynte å svikte kom rundt kl. 0730. kl. 0900 er følgende tjenesteleverandører rammet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Statnett. Overføring av strøm i transmisjonsnettet (420kV) er mer eller mindre stanset. Det betyr at strømforbruket nå stort sett går på lokal kraftproduksjon som distribueres i regionalnettet. Det er ikke mulig å distribuere strøm mellom regionene. Som et resultat av dette er nå Lofoten uten strøm. Strømmen i resten av Nordland er oppe og går. - Telenor. Telenor sin driftssentral melder om omfattende utfall av mobilnett på Østlandet. I resten av landet er det sporadiske utfall. Statsforvalteren er ikke kjent med at det er mobilutfall i Nordland per nå. - Nets opplever omfattende problemer med sine betalingsløsninger. Per nå er det ikke mulig å benytte seg av Nets sine kortterminaler. - Bank ID er utilgjengelig over hele landet. <p>Statsforvalteren har satt krisestab og innkalt til møte i Fylkesberedskapsrådet for håndtering av situasjonen på regionalt nivå. Vi ber kommunene gjennomgå eget planverk og iverksette tiltak for å håndtere situasjonen lokalt.</p> <p>Statsforvalteren vil holde kommunene orientert om situasjonen. Vi har ingen tidsestimat for når systemer kan være oppe å gå igjen.</p> <p>Statsforvalteren ber om rapportering fra kommunene. Rapporteringsfristen er blitt satt til kl. 12.15.</p>		

Innspill nr.: 3	Navn på meldingen: Henvendelse fra Helgelands blad		
	Til: Alle kommunene	Fra: Helgelandsblad	Kl. 09.35
Format:			
Innhold:	<p>Øvelse – øvelse – øvelse</p> <p>Hei. Jeg heter Eva Gravesen og er journalist I Helgelands Blad.</p> <p>Jeg lurder på hva som er kommunens rolle i det omfattende cyberangrepet og hvilke tiltak kommunen gjør for å håndtere situasjonen?</p> <p>Fint om dere kan sende meg noen linjer på e-post: Epost. Det haster litt da vi ønsker å komme ut med en informerende nettsak.</p> <p>Mvh Eva Gravesen Helgelands Blad</p>		

Innspill nr.: 4	Navn på meldingen: Helgelandsbrua stengt		
	Til: Alle kommunene	Fra: Statens vegvesen	Kl. 09.45
Format:			
Innhold:	<p>Øvelse – øvelse – øvelse</p> <p>Statens vegvesen:</p> <p>Helgelandsbrua er stengt med øyeblikkelig virkning.</p> <p>Det er oppdaget omfattende skader på en av de mindre bropilarene på Alstahaugsiden av Helgelandsbrua. Brua er derfor stengt med umiddelbar virkning. Stengingen gjelder alle kjøretøy også utrykningskjøretøy.</p> <p>Statens vegvesen har sendt ut ingeniører for å sjekke brua. Dette vil bli gjennomført i løpet av dagen. Foreløpig beskrivelse av skadene er av en slik karakter at vi allikevel ikke regner med at brua blir åpnet før tidligst en uke frem i tid.</p> <p>Politiet er på stedet for å gjøre tekniske undersøkelser, det er for tidlig å si noe om årsaken til skadene.</p>		

Innspill nr.: 5	Navn på meldingen: Fergesamband stengt		
	Til: Alle kommunene	Fra: Nordland fylkeskommune	Kl. 09.50
Format:			
Innhold:	<p>Øvelse – øvelse – øvelse</p> <p>Nordland fylkeskommune:</p> <p>Det er oppdaget omfattende skader på fergelemmene på Søvik fergekai og Sandnessjøen fergekai. Slik vi oppfatter situasjonen må disse fergekaiene stenge inntil vi har hatt personell til å sjekke dem.</p> <p>Det jobbes med å sette opp alternative fergeruter. Herøy og Dønna vil bli betjent av en midlertidig løsning med fergerute fra Herøy til Tjøtta. Løkta vil bli betjent med en midlertidig rute fra Løkta til Levang i Leirfjord.</p> <p>Antall avganger fra Herøy vil bli sterkt redusert og vi anbefaler kun helt nødvendig transport. Vi vil sette inn ekstra hurtigbåter for passasjertransport fra Sandnessjøen og ut til Bjørn og Herøy. Vi beklager sterkt det inntrufne.</p>		

Innspill nr.: 6	Navn på meldingen: Rasjonering og sonevis strømutkobling.		
	Til: Alle Kommunene	Fra: Strømselskap	Kl. 10.20
Format:			
Innhold:	<p>Øvelse – øvelse – øvelse</p> <p>Melding til alle våre abonnenter:</p> <p>Grunnet Cyberangrep mot Statnett er all overføringskapasitet i det nasjonale strømmettet stanset. For kunder på Helgeland betyr det at vi kun kan levere strøm som er lokalprodusert her på Helgeland. Vi opplever derfor leveringsutfordringer og ber alle abonnenter om å redusere sitt strømforbruk mest mulig.</p> <p>Hvis dette ikke er tilstrekkelig, vil vi måtte innføre sonevis strømutkobling fra kl. 1600 i dag. Utkobling vil da bli som følger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Herøy kommune 1600-1700 - Dønna kommune 1700-1800 - Leirfjord kommune 1800-1900 - Sandnessjøen sentrum 1900-2000 - Alstahaug uten Sandnessjøen sentrum 2000-2100 - Herøy kommune 2100-2000 - Osv. <p>Vi ber alle være forberedt på strømutfall. Vi ber bedrifter og kommuner om å iverksette tiltak i henhold til den gitte informasjonen.</p> <p>Mvh Bjørn Volt Strøm Linea</p>		

Innspill nr.: 7	Navn på meldingen: Innbyggerhenvendelser		
	Til: Alle Kommunene	Fra: Innbyggere	Kl. 10.40
Format:			
Innhold:	<p>Øvelse – øvelse – øvelse</p> <p>Melding fra servicekontoret:</p> <p>Det er svært mange som ringer til oss og lurer på hva som skjer i kommunen nå. Her er noen av spørsmålene/bekymringene vi har fått, vi lurer på hvordan vi skal svare dem ut?</p> <ul style="list-style-type: none">• Hva er det som skjer i nå? Har hørt at det har vært sabotasje mot fergekaiene. Jeg har bestemor på sykehuset i Sandnessjøen, hun skulle komme hjem i dag og jeg skulle hente henne. Hva gjør jeg?• Vi har ungene på videregående skole i Sandnessjøen. Hvordan skal jeg få dem hjem. Jeg har snakket med den yngste datteren min på 16 og hun sier hun er redd.• Jeg synes det er en rar smak av vannet her. Jeg er tilkoblet det kommunale hovedvannverket. Er det trygt å drikke det?• Det er frist for å betale kommunale avgifter i dag. Jeg får ikke logget meg inn i nettbanken så jeg får ikke betalt dem. Jeg har ikke råd til at regningene mine skal gå til inkasso. Hva gjør jeg?• Jeg må handle inn matvarer. Hva gjør jeg når jeg ikke får betalt på butikken?• Jeg sliter litt psykisk med det som nå skjer i Nordland. Jeg har heller ikke nær familie eller venner i nærheten av der jeg bor. Kunne dere forklart mer om hva som faktisk skjer? Vet dere hvem som står bak alle disse hendelsene? Finnes det et sted hvor jeg kan gå? Hva kan jeg gjøre? Eksiterer det tiltak for de som sliter med det samme som meg? Finnes det eventuelt tiltak for andre sårbare grupper?		

Innspill nr.: 8	Navn på meldingen: Personangrep på Facebook		
	Til: Alle kommunene	Fra: SFNO	Kl. 11.10
Format:			
Innhold:	<p>Øvelse – øvelse – øvelse</p> <p>Den åpne Facebooksiden «Politisk debatt i vår kommune», som er en side for debatt av lokale saker i kommunen, har opplevd en massiv medlemsøking det siste døgnet.</p> <p>Et innlegg fra i morges retter sterk kritikk mot ordfører, kommunestyret og kommunens administrative ledelse for at de ikke har gjort noen ting for å sikre sine innbyggere mot dataangrep og sabotasje har satt fyr i kommentarfeltet. Mange kommentarer retter seg direkte mot ordfører med sjikane og personlige nedsettende karakteristikker.</p> <p>Et utdrag av kommentarene er:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dette er Støre-regjeringens verk, en gjeng landssvikere!!! - kommunepolitikerne har ikke gjort noen ting for å sikre vår kommune. De er kun opptatt av å mele sine egen kake, de burde vært rullet i tjære og fjær og kastet på havet. - Ordführer og resten av nazigjengen må kastes - Kommunehuset burde brennes. - Regjeringen bør holde seg unna folk, mange som ønsker de 6 fot under. - Rottene stikker inn og gjemmer seg. Som kjent forlater rotter synkende skip, og få skuter har vel vært faretruende nær totalt havari, enn kommuneledelsen. - Noen fortjener blodørn. - Den nye verdensordenen er her!!!! Area 61 var ikke stor nok for romvesenene. 		

Innspill nr.: 9	Navn på meldingen: Melding fra Statsforvalteren om utfall av EKOM		
	Til: Alle kommunene	Fra: SFNO/NKOM	Kl. 11.30
Format:			
Innhold:	<p>Øvelse – øvelse – øvelse</p> <p>Til beredskapskoordinator, kommunedirektør og ordfører. Statsforvalteren har mottatt melding fra NKOM om redusert tilgjengelig på elektronisk kommunikasjon, se epost under.</p> <p>1. Kort situasjonsrapport</p> <p>Telenor har begynt å få opp mobilnettet på Østlandet etter at de var en del av cyberangrepet mot Norge i dag. Som en konsekvens av det arbeidet Telenor har gjennomført hittil har det nå forplantet seg feil utover i landsnettet.</p> <p>Spesielt Ytre Helgeland opplever problemer med at basestasjonene får sporadiske utfall. Det må derfor forventes at kommunene Leirfjord, Alstahaug, Dønna og Herøy vil oppleve delvis utfall av mobilnett de kommende timene.</p> <p>Telenor vil prioritere videre feilretting på Østlandet for så komme tilbake til de sporadiske utfallene i resten av landet.</p> <p>Estimert rettetid er satt til kl. 2200 i kveld.</p> <p>2. Beredskapsnivå</p> <p>NKOM har satt oransje beredskap. Dette betyr økt beredskap, aktiv krisehåndtering og tettere oppfølging.</p>		

Innspill nr.: 10	Navn på meldingen: Statusrapport fra Statsforvalteren		
	Til: Alle kommunene	Fra: SFNO	Kl. 11.50
Format:			
Innhold:	<p>Øvelse – øvelse – øvelse</p> <p>Statsforvalteren har gjennomført møte i Fylkesberedskapsrådet. I tillegg har det vært gjennomført en nasjonal samvirkekonferanse.</p> <p>Status er som følger:</p> <p>Norge, Sverige og Finland ble i morgentimene i dag utsatt for et omfattende dataangrep. Angrepet rettet seg mot finans, strømmnett og mobilnett. Det er for tidlig å si noe om hvem som står bak, men Politiet har vært åpne på at det er rettet mistanke mot en russisk hackergruppe med tilknytning til det hemmelige Russiske politiet (FSB).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Statnett melder at de er i ferd med å få opprettet overføringen i transmisjonsnettet og at de regner med at de er tilbake til normaltstand innen kl. 1600 i dag. Lofoten fikk tilbake strømmen kl. 1000 i dag. Det har ellers vært mindre utfall spredt i Nordland. Flere nettselskap har varslet sine kunder om muligheten for rasjonering. Denne muligheten er fortsatt til stede inntil Statnett sitt transmisjonsnett er fullt oppe og går. - Telenor melder at feilretting pågår og at det oppleves sporadiske utfall. Spesielt Ytre Helgeland er rammet i Nordland. Utfallene er beregnet å kunne vare utover dagen og estimert rettetid er kl. 2200. - Bank-ID og betalingstjenester ble friskmeldt kl. 1130 i dag. - Det har vært flere mistenkelige tilfeller av brudd i veiinfrastruktur rundt om i landet. Dette gjelder i området rundt Ålesund, Stavanger, Alta og Sandnessjøen. Politiet har iverksatt etterforskning av disse sakene. Det er fortsatt uklart når denne infrastrukturen er på plass, men det må regnes med lang reparasjonstid <p>Situasjonen oppleves som usikker med tanke på hva som kan skje videre. Statsministeren har innkalt til pressekonferanse kl. 1400 i dag. Der vil også justis- og beredskapsministeren samt forsvarssjefen delta.</p> <p>Vi ber kommunene ha en høy beredskap i dagene fremover. Vi vil også invitere kommunene til et møte om situasjonen senere i dag, tidspunkt er ennå ikke avklart.</p> <p>Statsforvalteren ber kommunene rapportere på situasjonen til oss innen kl. 1215 i dag.</p>		

Innspill nr.: 11	Navn på meldingen: Øvelse over		
	Til: Alle kommunene	Fra: SFNO	Kl. 12.15
Format:			
Innhold:	<p>Øvelse – øvelse – øvelse</p> <p>Øvelsen er nå over.</p> <p>Vi ber kommunene bruke resterende avsatt tid til å evaluere.</p> <p>Senk skuldrene, samle inn førsteinntrykkene og diskuter litt om hva som fungerte og ikke fungerte. Videre kan det være lurt å diskutere litt om eventuelle forbedringspunkter og tiltak i henhold til planverk. Dette vil danne et godt grunnlag for evalueringsrapporten som skal sendes inn til Statsforvalteren i Nordland.</p> <p>Vi minner om kravet til evaluering i forskrift om kommunal beredskapsplikt § 8. Frist for evaluering er satt til fredag 17. februar 2023.</p> <p>Den ferdigstilte rapporten sendes til: Epost</p> <p>Dersom det er noe spørsmål knyttet til øvelsen eller evalueringsrapporten, send det gjerne til samme e-postadresse: Epost</p>		